

॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ इतिशांतिपर्वणिमोक्षधर्मप० नैलकंठीयेभारतभावदीपेचत्वारिंशदधिकत्रिशततमोऽध्यायः ॥ ३४० ॥

॥ ७ ॥

अस्तौषीदिति निरुक्तं

शां.मो.

१२

॥२६४॥

कामान्कामीलभेत्कामं दीर्घं चायुरवाप्नुयात् ॥ ब्राह्मणः सर्ववेदी स्यात्क्षत्रियो विजयी भवेत् ॥ १५ ॥ वैश्यो विपुललाभः स्याच्छूद्रः सुखमवाप्नुयात् ॥ अपुत्रो लभते पुत्रं कन्या चैवेप्सितं पतिं ॥ १६ ॥ लग्नगर्भा विमुच्येत गर्भिणी जनयेत्सुतं ॥ वंध्या प्रसवमाप्नोति पुत्रपौत्रसमृद्धिमत् ॥ १७ ॥ क्षेमेण गच्छेदध्वानमिदं यः पठते पथि ॥ यो यं कामं कामयते स तमाप्नोति च ध्रुवं ॥ १८ ॥ इदं महर्षेर्वचनं विनिश्चितं महात्मनः पुरुषवरस्य कीर्तितं ॥ समागमं चर्षिर्दिवौकसामिमं निशम्य भक्ताः सुसुखं लभन्ते ॥ १९ ॥ इति श्रीमहाभारतेशांति० मोक्ष० प० नारायणीये चत्वारिंशदधिकत्रिशततमोऽध्यायः ॥ ३४० ॥ ॥ ७ ॥ जनमेजय उवाच अस्तौषीधैरिमं व्यासः स शिष्यो मधुसूदनं ॥ नामभिर्विविधैरेषां निरुक्तं भगवन्मम ॥ १ ॥ वक्तुमर्हसि शुश्रूषोः प्रजापतिपते हरिः ॥ श्रुत्वा भवेयं यत्पूतः शरच्चंद्र इवामलः ॥ २ ॥ वैशंपायन उवाच शृणुराज न्यथा च षट्फाल्गुनस्य हरिः प्रभुः ॥ प्रसन्नात्मात्मनो नाम्नां निरुक्तं गुणकर्मजं ॥ ३ ॥ नामभिः कीर्तितैस्तस्य केशवस्य महात्मनः ॥ पृष्टवान् केशवं राजन् फाल्गुनः परवीरहा ॥ ४ ॥ अर्जुन उवाच भगवन्भूतभव्येश सर्वभूतस्य गव्यय ॥ लोकधाम जगन्नाथ लोकानामभयप्रद ॥ ५ ॥ यानि नामानि ते देवकीर्तितानि महर्षिभिः ॥ वेदेषु सपुराणेषु यानि गुह्यानि कर्मभिः ॥ ६ ॥ तेषां निरुक्तं त्वत्तोहं श्रोतुमिच्छामि केशव ॥ न त्वन्यो वर्णयेन्नाम्नां निरुक्तं त्वामृते प्रभो ॥ ७ ॥ श्रीभगवानुवाच ऋग्वेदे स यजुर्वेदे तथैवाथर्वसामसु ॥ पुराणेषोपनिषदे तथैव ज्योतिषेऽर्जुन ॥ ८ ॥ सांख्ये च योगशास्त्रे च आयुर्वेदे तथैव च ॥ बहूनि मम नामानि कीर्तितानि महर्षिभिः ॥ ९ ॥ गौणानि तत्र नामानि कर्मजानि च कानिचित् ॥ निरुक्तं कर्मजानां त्वं शृणुष्व प्रयतो नघ ॥ १० ॥ कथ्यमानं मया तात त्वं हि मेर्द्धं स्मृतः पुरा ॥ नमो त्विदं शस्ये तस्मै देहिनां परमात्मने ॥ ११ ॥ नारायणाय विश्वाय निगुणाय गुणात्मने ॥ यस्य प्रसादो ब्रह्मारुद्रश्च क्रोधसंभवः ॥ १२ ॥ यो सौ यो निर्हिंसर्वस्य स्थावरस्य चरस्य च ॥ अष्टादशगुणं यत्तत्सत्त्वं सत्त्ववतांवर ॥ १३ ॥

निर्वचनं ॥ १ ॥ २ ॥ गुणकर्मजं गुणः सर्वज्ञत्वादित्यजं कर्मजमत्सृष्ट्यादित्यजं ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ अष्टादशगुणं सत्त्वं प्रीतिः प्राकाशमुद्रेकोलघुतासुखमेव च अकार्पण्यमसंशयः संतोषः श्रद्धा ध्यानता क्षमा धृतिरहिंसा च शौचमक्रोध एव च आर्जवं समता सत्यमनस्यता येन चेति ननु गुणोपाधिः प्रीत्यादिशब्दतो भवतीति मौणानामनिर्वचनं ॥ १३ ॥